

ARDEALUL

ECONOMIC • POLITIC • SOCIAL

Director:
TRAIAN CHIRILĂ

ABONAMENTE:
Particulari 1 an | 6 luni
 250 | 130
Autorități și instituții 1000 | 500
Publicații după tarif

Redacția și administrația
Str. Minerva No. 7.
CLUJ. TELEFON 444

Șef-redactor:
D. I. CUCU

In preajma alegerilor comunale și județene

O stratagemă liberală: de ce nu se anunță data alegerilor?

Cu toată taina pe care o ține guvernul, alegerile comunale vor avea loc în curând. Legea pentru reforma administrativă va intra în vigoare îndată după terminarea regulamentului pentru punerea ei în aplicare și delimitarea județelor; iar art. 167. al acestei legi spune precis că „alegerile au totdeauna loc în cel mult 2 luni dela împlinirea faptului care li-a provocat”, — în cazul de față faptul provocator fiind însăși punerea în aplicare a legii.

Oricât s'ar spune că guvernului îi este teamă de aceste alegeri, conștiința publică trebuie să stea trează. Nehotărârea guvernului poate să fie determinată și de teama despre care se vorbește; dar ea poate fi și un calcul. După mai bine de 10 ani de groviorat administrativ, publicul a cîerdut uzul îndatoririlor civice și guvernul se pare că pe acest fapt poartă mai mult. În timpul războiului și după războiu datorită schimbărilor survenite, alegerile comunale au fost suspendate. Comunele s'au condus după voința centrului, de la Budapesta pentru Ardeal și apoi dela București. Voința cetățenilor a fost subordonată interesei superioare de stat.

Vremurile turburi, sau de tranziție, au trecut. Intrăm în normal sub o nouă orânduire de lucruri. Statul român, întregit prin voința provinciilor românești eliberate, își desăvârșește organizarea, dându-și o lege uniformă pentru funcționarea autorităților administrative. Publicul va fi din nou chemat să ia parte activă, în multe cazuri într-o mai largă măsură la conducerea și îndrumarea treburilor publice.

Admițând că guvernului îi este în adevăr teamă de alegerile comunale și județene, amânarea alegerilor nu poate fi pentru el o soluție, cu atât mai mult cu cât legislația actuală este spre sfârșite. Teamă este justificată de lipsa de popularitate a partidului liberal, atât în noile provincii cât și în vechiul Regat. După o guvernare de patru ani aproape toate guvernele ies uzate; cu atât mai mult iese uzat și impopular partidul liberal după patru ani de guvernare abuzivă și provocatoare. Dar este inadmisibil ca acest partid, care a dovedit destulă abilitate și pricepere politică, să nu înțeleagă că, făcând el alegerile comunale și județene, își asigură un avantaj evident asupra celorlalte partide politice.

Pentru aceste motive avem convingerea că alegerile se vor face mai curând decât ne așteptăm. Aparența de nehotărâre are alt scop. Ea

este menită să deruteze ceilalte partide, să le abată atenția în altă parte, pentruca partidul liberal să poată prepara în liniște o lovitură. Și ca o dovadă că așa este, e faptul că pretutindenea agenții partidului liberal lucrează în tăcere, interesând masele de alegători, făcând promisiuni de viitor, întocmind liste și planuri de luptă.

Astfel, după ce terenul va fi bine pregătit în toată țara, guvernul va face prin surprindere convocarea corpurilor electorale cu 21 zile înainte de ziua fixată pentru alegeri, conform aceluiaș art. 167. din legea administrativă. În aceste 21 de zile, campania electorală a celorlalte partide va putea schimba prea puțin din ceea ce liberalii au pregătit în tihnă.

Iată pentru ce credem că este o mare greșală să se creadă prea mult în teama liberalilor de alegeri. Cei ce au dragoste sinceră de interesele publice, partide politice sau grupuri de cetățeni. dacă doresc să asigure conducerii comunelor și județelor o reprezentare cetățenească utilă și cinstită, trebuie să consulte larg masele de alegători și să se conformeze voinței lor. Campania electorală pentru alegerile comunale și județene e deschisă; liberalii au început-o.

D. I. Cucu

Ca sgârcitul din poveste . . .

Preocupat numai de himerele maniei de a ferici țara cu produsul exclusiv al inteligenței sale d. Vintilă Brătianu a fost bruscat trezit de lovitura îndrăznică și isteată a lui Dâmboviceanu. E pățania clasică a sgârcitului care își ascunde cu lăcomie arginții, rupti dela gură la rădăcina pomului din grădină. Si într-o bună zi banii dispar, iar oala de lut stă fânduri reci pe marginea doselniței din grădina sgârcitului.

D. Vintilă Brătianu, cu ochi numai asupra bugetului a rupt de la gura funcționarilor, a rupt din banul creditorilor interni, a ciupit din fondurile administrației și a smuls de la contribuabili, adunând bănuși grei și strălucitori, dătători de iluzia unui echilibru financiar. Dar n'a văzut că averea țării stă aruncată într-o cameră oarecare a ministerului, la îndemâna oricui, așa cum stătea în fabulă comoara sgârcitului, la rădăcina pomului din grădină, sub falsul răzor de iarbă verde.

Ca și sgârcitul din poveste, d. Vintilă Brătianu s'a trezit acum și a dat ordine stricte de modul cum trebuie achitate în viitor rentele de stat. Noroc de Dâmboviceanu!

Unitate politică și interes economic

Apărarea intereselor speciale ale Ardealului n'a fost totdeauna bine înțeleasă de partidele politice dela noi. S'au săvârșit destule exagerări. Și dintr-o parte, și din alta: s'au rostit destule vorbe grele și s'au ciocnit destule idei greșite. Nimeni n'a fost să aprobe, desigur ușurința cu care s'au rezolvat, de atâteaori la București, multe din problemele nouilor provincii, după cum deosemeni, nimănui nu-i mai trece prin minte, să așeze încă odată, în interiorul aceleiaș țări, vama dela Predeal.

Privind din locul acesta, fără cea mai ușoară umbră de părtinire, desfășurarea grăbită a treburilor publice, noi suntem în fericita situație de a privi adevărul prin ochii noștri proprii. Vom desluși prin urmare, fiind dreapta cumpănă, o chestiune care nu ni se pare tocmai atât de incurcată.

Fără îndoială, că în viața plină de frământări a unui stat care își trăiește cei dintâi ani ai consolidării lui, năzuința spre nivelarea asperităților istorice dintre ținuturile reunite într'un singur trup trebuie să fie preocuparea de căpetenie a oricărui partid de guvernământ. Patru provincii care au trăit vreme îndelungată sub patru stăpâniri deosebite s'au regăsit, prin propria lor voință, în cuprinsul aceloraș hotare românești. Dar, oricât de aprinsă ar fi fost însuflețirea în clipa mult așteptată a unirei, această însuflețire nu putea să șteargă, fără nici-o cunoștință, moștenirea atât de complicată a trecutului. Istoria, chiar când a fost nedreaptă, lasă urme adânci, care nu dispar ușor . . .

Nimic mai firesc însă, ca această năzuință de a da un aspect unitar edificiului proaspăt ridicat al României întregite. Pe deasupra dorințelor individuale s'a așezat, cerând totdeauna dureroase jertfe, nevoia imperioasă a unei solidarități sociale. Din clipa în care oamenii s'au hotărât să trăiască la oaltă, ieșind din bârlogul neputinciosului lor egoism, interesele particulare au fost sacrificate intereselor generale. Societatea n'a putut să trăiască decât din această știrbire a fericirii fiecăruia, în folosul mulțumirii tuturor.

Astfel au fost îndrumate și cele patru provincii ale României întregite să schimbe multe din așezările lor, să renunțe la multe din instituțiile cu care se obișnuiesc, să rectifice făgașul multor deprinderi cu care se învățase, — pentru a face să triumfe ideea unei perfecte unități politice a statului român. Dacă judecăm mai adânc lucrurile, aceasta mult discu-

tață operă de nivelare era pe anumite tărâmură, dorită de toată lumea. Cine n'ar prețui, să zicem, avantajele unei unificări a deosebitelor legiuri astăzi în vigoare, și cine ar putea să se supere, că prescripțiile codului comercial, de pildă, nu se mai schimbă, ca nisipul mării, de îndată ce ai făcut doi pași peste hotarele de altădată?

Unificarea nu însemnează însă jertfirea inutilă, sau numai în folosul câtorva, a prosperității unei regiuni, și de foarte multe ori, binele unei provincii se confundă, iar nu se ciocnește cu binel țării întregi. Venim prin urmare, din nou la interesele speciale ale Ardealului.

Acestea există fără îndoială; dar nu sunt în contradicție cu interesele celorlalte ținuturi ale României. Adevărat se confundă cu ele. Iată un exemplu, între alte multe pe care am fi putut să le alegem. Nu mai e o taină pentru nimeni, nici pentru cel mai modest cunoscător al stărilor economice din România, că cea mai mare parte a industriei noastre își are adăpostul pe pământul Ardealului, care prin situația sa geografică e destinată producției industriale, după cum vechiul Regat și Basarabia sunt sortite să rămână ținuturi prin excelență agricole. În mod firesc, ori de câte ori va fi vorba despre revendicările industriei noastre se va pomeni și despre Ardeal, după cum ori de câte ori se va aduce în discuție adoptarea unui nou regim al cerealelor se va pomeni despre Basarabia și despre vechiul Regat. Ce însemnează aceasta? Însemnează oare că producătorii de grâu de pe câmpia Dunării, care ar râvni la un export îmbelșugat, ar îmbrățișa un program de revendicări locale, condamnable din punct de vedere al intereselor generale? Nicidecum. O bună recoltă are, se știe, efecte norocoase asupra întregului organism economic al unei națiuni. O recoltă rea n'are consecințe neplăcute numai pentru plugarul care a risipit zădarnic generoasa sămânță, udând brazdele cu sudoarea trudei sale, ci pentru toți locuitorii țării.

Iată pentru ce, nu înțelegem întrucât s'ar aprecia ca o apucatură . . . regionalistă, grija pe care o arată unii, — și noi suntem printre aceștia, — față de industria ardeleană, care este și rămâne a țării întregi, nu a unei singure provincii. Scoțând deci, la iveală interesele speciale ale Ardealului în viața economică a României întregite, nu contradicem întru nimic principiul unității politice.

Ar.

Un sistem condamnabil

Secretul lucrărilor și hotărârile luate prin surprindere. Guvernul nu se desminte.

Se zice că în săptămâna trecută, comisiunea pentru aplicarea reformei administrative, lucrând sub prezidenția d-lui I. I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri, și-a încheiat lucrările. Configurația județelor a fost definitiv stabilită și se va pune în aplicare prin surprindere începând dela 1 Octombrie.

Despre lucrările acestei comisiuni însă, nu se știe nimic precis. Comisiunea a lucrat în cel mai strict secret, iar ceea ce se cunoaște despre schimbările dispuse în harta județelor este foarte vag. Astfel sunurile, alarmante sau îmbucurătoare, pot circula în voie. Cu deosebire în ceea ce privește configurația județelor din Ardeal, unde se pare că s'au operat mai multe și mai importante schimbări, domnește cea mai vie nesiguranță. Județe ca Bihorul, Alba Inferioară, Mureș-Turda, Târnava-Mică, Odorheiu și Ciuc, sînt vânturate de tot felul de versiuni, care de care mai alarmante. Bihorul se anunță amputat în diverse puncte; Alba-Inferioară depesată de Abrud și Uioara, iar pe deasupra cu capitala lăsată în focarul de maghiarism dela Aiud, ignorându-se Alba-Iulia; în Mureș-Turda se zice că s'a dispus luarea Sovatei; Târnava-Mică se deslințează, de unde se aștepta să se creeze Blajul, ca o bine meritată recompensă, capitală a acestui județ; dintre Odorheiu și Ciuc, unul este destinat peirai; și așa mai departe, lipsa de știri precise îngăduie orice fantezii și orice supoziții.

Poate că din tot ce se spune, nimic nu este adevărat. Dar tot așa se poate ca ceea ce se vorbește, să corespundă în totul hotărîrilor comisiunii, cari oricât de secrete ar fi fost, nu 'au putut fi scutite de indiscreții.

Nu însă veracitatea sau neveracitatea știrilor ce circulă e locul a stabili aici. Ceea ce trebuie relevat este sistemul, atât de scump d-lui Brătianu, al aparenței de secret și al hotărîrilor aduse prin surprindere. Ceea ce era chemată să rezolve comisiunea pentru aplicarea reformei administrative și delimitarea județelor privește în chip deosebit țara. Oricâte argumente de circumstanță s'ar inventa și oricât s'ar susține că populația interesată ar fi împiedecat lucrările comisiei de delimitare, chestiunile cari trebuiau fi rezolvite în această comisiune, fiind de natură litigioasă între diversele județe atacate sau favorizate de intenția reformei administrative, ele trebuiau rezolvite în mod public, cu cea mai largă și obiectivă ascultare a părților interesate.

Noua așezare administrativă a țării nu se poate face prin arbitrarul câtorva persoane, constituite în comisiune atot-hotărîtoare, oricât de bine intenționate s'ar presupune aceste persoane. Rolul comisiunii pentru aplicarea reformei administrative și delimitarea județelor nu era să lucreze în secret și să hotărască fără apel, ci era să stea călăuză principiilor legii la aplicarea ei și strajă intereselor superioare de stat în lupta de interese specifice dintre județele în litigiu. Astfel procedându-se, foata lumear fi fost mulțumită. Cei interesați ar fi știut să cedeze în fața pro-

blemelor mai presus de orice interese locale, iar comisiunea ar fi fost scutită de greșeli inutile și de odiul hotărîrilor luate în secret.

Dar se vede că d. Brătianu a ținut să-și incununeze guvernarea și cu acest act de arbitrar și sfidare . . .

C. Vlad

Iarăși fraude

— O stare de lucruri îngrijitoare —

La București s'au descoperit mari fraude cu titluri de rentă de stat, comise de un fost funcționar al ministerului de finanțe, anume Ion Dâmboviceanu, având mai mulți complici.

El a fost arestat, dar a reușit să fugă, de sub paza gardianului care-l însoțea, chiar în Palatul Justiției.

Poliția și Siguranța au luat măsuri pentru prinderea lui, după ce i-au înlesnit fuga, printr'o pază insuficientă. De va fi din nou prins sau nu, faptul nu mai prezintă nici o importanță. Pedepsirea lui și executarea pedepsei privesc numai justiția.

Pe noi ne interesează destrăbălarea ce domnește la cel mai important minister, acela al finanțelor, la care excrocul dispărut a putut opera neșupărat timp îndelungat, fără să se teamă nici de controlul, nici de supravegherea șefilor lui.

Din acest punct pe vedere, mai vinovate de cât cei ce au săvârșit aceste fraude, sunt organele superioare ale ministerului de finanțe, cari printr'o straine nepăsare, au înlesnit operațiunile necinstite ce se făceau sub ochii lor. Vinovat de asemenea este serviciul de siguranța generală căruia viața extrem de luxoasă a excrocului Dâmboviceanu nu i-a atras din timp luarea aminte, spre a-l supraveghea.

Trăim, de alt fel, într'o epocă de josnică destrăbălare. S'ar părea că nimeni nu mai are respect de banul și de bunul public. În biurourile instituțiilor publice se simte această atmosferă înspăimântătoare care imprimă vieții publice aspectul celei mai abjecte imoralități. Dela cel mai înalt funcționar, până la slujbașul modest, pe care de multe ori lipsa îl face să fie necinstit, domnește aceiași penibilă atmosferă de imoralitate, sub care s'ar părea că se prăbușește întreaga societate.

Cotidianele sunt pline de descoperiri senzaționale: furturi, fraude, excrocherii, banditisme, etc.

De nicăeri nu se simte un curent sănătos de purificare, iar „epuratorul” din fruntea ministerului justiției a făcut tot ce i-a stat în putință de a întina înalta instituție a dreptății în mocirla politicianismului.

Dezechilibrul social provocat de războiu care trebuia să fie un fenomen trecător, se instăpânește în viața noastră publică din zi în zi mai mult.

Guvernul de mâine spre a nu repeta greșeala celui de azi, va trebui să țină seamă de această stare îngrijitoare și să întreprindă o acțiune energetică de însănătoșire morală, stărpind răul oriunde s'ar găsi. Altminteri se pregătește țării un viitor plin de decepții.

Loteria Presei se va frage la 16 aug. a. c.

Uniunea economică a țărilor balcanice ?

Citim în Übersee-Post :

„D. Mercurios, fost ministru de aprovizionare al Greciei, face, actualmente un turneu de propagandă în capitalele statelor balcanice, pentru încheierea unei uniuni economice între țările balcanice. Până acum dsa a reușit să câștige pentru acest proiect, cercurile economice influente din Grecia și Jugoslavia, și se așteaptă deasemenea o declarație de simpatie din partea României.

„Dar, din moment ce fostul ministru grec a declarat că cu tot caracterul nepolitic al uniunii economice în proiect, Bulgaria trebuie exclusă în mod provizoriu, pentru motive de ordin politic din această uniune, este probabil că proiectul unei uniuni economice între țările balcanice va fi sorit aceluiaș fiasco, pe care l'a avut ideea unei federațiuni danubiene. Scopul dlui Mercurios era să coalițeze toate statele balcanice într'o uniune comercială și să stabilizească între ele o uniune vamală. Nu e însă nevoie să insistăm asupra faptului, că realizarea acestui plan se i-bia de cele mai mari greutăți, dată fiind structura economică absolut diferită a diverselor state balcanice, și totodată starea de interese diametral opuse între acestea.”

Comitetul arbitrar al bursei de mărfuri din Arad

Ministerul de industrie și comerț a aprobat lista membrilor comitetului arbitrar de pe lângă bursa de mărfuri din Arad, compunându-se din 49 membri ordinari, dintre care 14 români și 35 minoritari; din 10 membri suplimentari, dintre care sunt 4 români și 6 minoritari.

Comitetul astfel compus a ținut la 20 crt. adunarea de constituire formându-și prezidiul următor : Gheorghe Adam și Alexandru Goldschmidt președinți; Andrei Adler, Ladislau Gurgly și Maxim I. Vulcu vice-președinți; gr. Mihai Marcus, Gavril Feier, Cornel Burza, Ilie Pop Sighismund Keodold și Iosif Jelinek membri în direcțiune; Virgil Antonescu, Iuliu Reinhardt și Mihail Constantin cenzori; Andrei Deutsch casier.

Credem, că după privirea cifrelor de mai sus nu mai este nevoie de nici un comentariu și vom putea dormi liniștiți așteptând romanizarea orașelor ardeleni.

Matca

Dormitoare moderne

defag, stejar și plop

birouri americane aranjamente de birou, scaune de lemn pentru cloș, roabe, cepuri de butoie căruțe confecționate și părți se găsesc la

Marcell Klein

fabrica de articole de lemnării și mobile din Oradea-Mare

Târgul de Mostre din Arad

Insemnătatea economică a Târgurilor de Mostre a fost deplin dovedită, în urma succesului ce l-au avut în ultimul timp aceste minunate expoziții industriale, unde se oglindește toată puterea de producție a unui colț de țară. Buna reușită a celor două Târguri de Mostre din Cluj a arătat, de pildă tuturor, că ideea, care a prins dealtfel în toată Europa, n'ar trebuia părăsită în niciun an.

Nu e de mirare deci, dacă și târgul de Mostre dela Arad se anunță de pe acum ca o admirabilă manifestare a industriei din Ardeal și Banat. Aradul, care a devenit unul din cele mai importante centre economice din întreaga țară, întrunește toate calitățile necesare pentru a asigura o participare neobișnuit de numeroasă, și din partea producătorilor și din partea publicului.

Până acum s'au anunțat peste cinci sute de expozanți, cari fac mari pregătiri la fața locului. Organizatorii Târgului de Mostre se așteaptă la câteva sute de mii de vizitatori. Oraș modern și încăpător, Aradul își va face cu prisosință datoria sa de gazdă.

Târgul de Mostre din Arad va avea desigur, o importanță generală, dând încă odată o icoană fideală a vieții economice de dincoace de Carpați. În privința aceasta, nu mai e nicio îndoială. Dar, Târgul de Mostre din Arad va păstra și un caracter special, foarte interesant, care-i va mări și mai mult succesul. Nu trebuie să se uite, că Aradul dispune astăzi de cea mai dezvoltată industrie a mobilelor, care se va înfățișa într'un mod admirabil, și nu trebuie să se uite, că împrejurimile, cu deosebire Banatul, reprezintă o regiune agricolă, unde cultura cerealelor se face după cele mai desăvârșite metode.

Așteptăm, prin urmare, deschiderea Târgului de Mostre din Arad, cu o vie nerăbdare. Ziarul „Ardealul” își va face dealtfel datoria, închinând viitorul său număr acestui eveniment

Jucați la LOTERIA PRESEI

Bilete Piața Unirii No. 29.

2 lei un loz

Anchetele noastre la Braşov

Liberalii împiedecă o mare operă edilitară

Braşovul în întuneric. Constituirea unei societăți pentru construirea Uzinei Electrice. Toți cetățeni pot fi acționari. Liberalii vor însă să „naționalizeze”. De peste două luni de zile prefectura de județ ține lucrurile în loc. Care-i pricina ?

Orașul dela poalele Carpaților, — Braşovul — care prin frumuseța pozițiilor sale, atrage în fiecare an, tot mai mulți vizitatori, dornici de aer și de liniște, are o mare lipsă, care în adevăr, cere o îndreptare urgentă. Braşovul este în întuneric: și lucrul acesta contrastează cu atât mai dureros cu cât de luminate apar toate comunele și satele din jurul său, în care a fost introdusă de mult lumina electrică.

Greutățile și împrejurările de după războiu a făcut ca îndreptarea acestui mare rău să întârzie: totuși este de mare merit faptul că edilii orașului n'au încrucișat brațele nepuțincoși, ci au înțeles să facă toate sforțările pentru găsirea unei soluții prin care să crume odată lipsa atât de strigătoare care pune astăzi Braşovul într-o inferioritate jignitoare.

Lipsa de fonduri, pentru o întreprindere atât de mare, cum este construirea unei uzine electrice pentru un oraș întreg, s'a pus vesnic deacurmezișul tuturor sforțărilor consiliului comunal în frunte cu actualul primar și ajutorul său d. Socaciu, care au dat totdeauna dovadă de buni și întreprizi gospodări. În cele din urmă edilii orașului au găsit o soluțiune care era cu atât mai mult fericită cu cât era mai practică și repede aplicabilă; anume: Constituirea unei societăți pe acții în care toți cetățeni să fie acționari iar primăria să aibă o cotă, bineînțeles mai mare. Și ideea a fost primită la început cu entuziasm, s'au întocmit și planurile de construire a uzinei, s'au angajat ingineri de specialitate români; apoi s'au făcut demersurile obișnuite forurilor superioare pentru — aprobare.

Este locul să amintim acum că împlinirea acestei opere edilitare la Braşov, nu se rezuma în importanța ei numai la satisfacția de a fi luminat orașul cu lumină electrică, grație căreia va căpăta, desigur, un aspect cu totul strălucitor. De introducerea luminei electrice la Braşov se lega însăși progresul și dezvoltarea acestui oraș. În planul de edificare a uzinei, edilii Braşovului a prevăzut și introducerea tramvaiului electric, a cărui necesitate, într'un oraș atât de întins, este viu reclamată.

Dar tot de această chestiune este legată și opera socială a împrietăririi funcționarilor. În nici un alt oraș situația din acest punct de vedere nu este mai proastă.

Loturile pentru funcționari s'au dat la distanțe mari, și de prezent și poate pentru multă vreme, inaccesibile construirii de locuințe, întrucât acestea sunt, la rândul lor, legate de chestiunea apeductului, a luminei și a mijloacelor de circulație. Și este de ajuns să arătăm

că s'au dat loturi necesare construire a mai mult de 180 case după muntele Tâmpa.

Astfel sforțările întreprinse și soluțiunea fericită găsită de consiliul comunal, avea să faciliteze și ceaștă importanță, opera socială, care conține în ea și solvarea chestiunii descongestionării orașului; dar...

Dar după entuziasmul cu care au fost primite toate planurile concepute, lucrurile s'au oprit brusc în loc și s'au împotmolit în saltarul biuroului prefectului de județ. Sunt peste două luni de zile de când toată lumea așteaptă, — mai ales că lucrările de construire a uzinei trebuiau să înceapă imediat, zic după prevederile făcute, la primăvară Braşovul avea să apară luminat,

Pricina ?...

Mărturisim că ne-a fost greu să

pătrundem în întunericul sarterului dlui prefect, dar totuși grației unor indiscreți am aflat și pricina acestei misterioase afaceri. Misterioase, vorba vine pentru că de fapt nu este altceva la mijloc decât „patriotica naționalizare a liberalilor”. Braşovul va mai putea el rămâne în întuneric, dar un așa „cascaval național” un poate fi scăpat din mână.

Electrificarea Braşovului se va face cu tricolorul falfăitor, și în acest scop planurile actualului consiliu comunal vor fi înlăturate.

Scopul scuze mijloacele, și pentru că în cazul nostru, scopul este atât de mare și de „patriotic”, va trebui să fie... »delăturat” însuși consiliul comunal.

Acest lucru „deocamdată secret”, ne-a fost șoptit în taină la ureche.

C. Humureanu

De ce funcționarii statului duc mereu lipsă de locuințe la Cluj?

Dintr'o convorbire cu deputatul dr. Aug. Pordea

În orașul nostru nu se va scoate niciodată par'că dela ordinea zilei problema locuințelor pentru domnii ofițeri și funcționari ai statului. Mereu vor fi profesori, magistrați, funcționari dela diferite instituțiuni cari se vor plânga că n'au locuință pentru dânsii și familiile lor. Și ai impresia, că la Cluj va fi o grije și o preocupare permanentă a prefectului județului, a subprefectului, a prefecturii poliției, a comisiei de rechiziție, de a cauta mereu case și camere pentru funcționarii statului.

După șapte ani de viața românească în Metropola Ardealului, se continuă și azi și se va continua și mâine și poimâine cu evacuările forțate, cu rechizițiile penibile, cu conflicte între proprietari și locatari, proprietarii și forța publică, iar problema locuințelor tot nu va fi soluționată.

De ce ?

O explicație foarte justă și întemeiată a acestei mari dificultăți în viața socială din Cluj, ne-a dat-o deputatul d. dr. Augustin Pordea într'o convorbire avută cu d-sa zilele acestea. Iată ce ne-a declarat-d-sa.

— Până când nu vom avea un cadastru riguros exact întocmit edificator, despre toate locuințele ocupate de funcționarii statului, înțeleg și pe profesorii dela toate școlile secundare, profesori universitari, judecători, slujbași dela instituțiile publice, corpul ofițeresc, — până când nu vom avea lista completă, mereu revizuită, mereu reînnoită a tuturor funcționarilor statului, — nu vom putea pune capăt pe deplin crizei de locuințe.

Căci să ne înțelegem: este imposibil că la Cluj să fie rămas aceiaș slujbași ai statului ca acum

trei ani. Atâția ofițeri superiori cari au fost mutați, atâția magistrați. Atâția funcționari cari au fost permutați, suspendați, destituiți. Atâția cari au renunțat să mai fie în serviciul statului și s'au angajat la întreprinderi particulare.

Ei bine toți acestia au continuat să-și păstreze locuințele lor, dobândite cu sprijinul prefectului și comisiei de rechiziție. Sau mulți din ei, știind că trebuie să părăsească Clujul, fiind permutați în alt oraș, au cedat locuința lor pe o filodormă grasă.

Întreb acum: 1. Are cunoștință Primăria, sau prefectura, sau comisia de evacuare și rechiziție, de numărul exact al locuințelor rechiziționate în cursul celor șapte ani, pentru funcționarii statului? 2. are cunoștință de soarta tuturor acestor locuințe? 3. de fluctuațiunile funcționarilor și ofițerilor? 4. de numărul locuințelor cedate de funcționarii statului la particulari?

Cum s'ar simplifica problema locuințelor pentru funcționarii statului, — dacă ar exista la prefectură sau primărie un cadastru, în care să se înregistreze zi de zi, funcționarii care vin sau pleacă din Cluj, locuințele cari devin goale, — numărul exact al locuințelor rechiziționate, și cari sunt acelea, cari au fost rechiziționate pentru funcționari și pe nesimțite a încăput pe mâna unor speculanți.

Numai printr'o rațională organizare a sistemului de repartizare a locuințelor din Cluj, se va putea soluționa criza de locuințe aci și se va înceta odată cu șicanarea proprietarilor, — iar toți funcționarii statului vor putea avea un minim de confort.

Leonard Paukerow

O chestiune care trebuie lămurită

Cum înțeleg societățile de asigurare din Ardeal, cu sediul central la Budapesta să achite asigurările clienților săi. Cazul soc. de asig. „Agronomul”.

Nenumărate persoane ne roagă să punem în discuție, prin coloanele ziarului nostru o chestiune, care nu știm din care motive, este ignorată sau trecută cu vederea de factorii competenți. Este vorba, în genere, de acele societăți de asigurare care având sediul central la Budapesta, aveau ramificații, — sucursale — în întreg Ardealul și care după război să găsească într'o situație nouă. Aceste societăți sau văzute nevoite să scindeze, adică centralele lor din Budapesta să lichideze sucursalele din părțile ardelene, trecându-le prin anuinite aranjamente diferitelor consorții, sub firma romanizare. Operațiunile acestea fiind de domeniul administrațiunii interne a numitelor societăți, nu poartă în sine un interes de domeniul public.

Ceia ce ne interesează, și am fost stăruitor rugați să arătăm, sunt următoarele:

Chestiunea lichidării sucursalelor acestor societăți este prezentată clienților, — tuturor persoanelor care au contracte vechi de asigurare, — ca o lichidare forțată. Și aceasta situație ar îndreptăți direcțiunile numitelor societăți să facă plata asigurării clienților, în condițiuni speciale.

Anume, aceste societăți de asigurare înțeleg să achite polițele scadente ale clienților săi în valuta de astăzi, nesocotind că ratele achitate de cei în drept au fost plătite în valută normală, adică valuta aur.

Astfel de operațiuni, nu se afirmă în speța, că a întreprins Societatea de asigurare „Agronomul” cu sediul la Budapesta, care printr'o transacție a scindat, formând din sucursalele sale din Ardeal o centrală la București, care are menirea să lichideze cu clienți săi, în chipul arătat mai sus.

Noi arătăm deocamdată, sub toată rezerva, așteptând dela cei în drept o lămurire precisă.

Notăm că în Ardeal, vestea acestei știri, a produs o mare agitație și o justificată îngrijorare în rândurile tuturor celor interesați, și care nu sunt puțini la număr.

Cehaș.

Proiect de lege din inițiativa Corporațiilor Industriale

Cu ocazia târgului de mostre din Arad să resimte o vie mișcare în cercurile industriale din Ardeal și Banat, proiectându-se o serie de congrese a diferitelor bresle industriale, care vor avea loc în zilele de 9 și 10 august. Scopul congreselor este de a întări organizația „Corporațiilor Industriale” și de a vota un proiect de lege pentru reglementarea legii industriale și a muncii, pe care după aprobarea il vor înainta sub formă de memoriu Ministerului muncii, cerând schimbarea noiei legi a muncii votată de senat.

Matca.

Cele mai ieftine articole de lux pentru doamne se pot cumpăra de la magazinul

„BARZA” Cluj

Combaterea vagabondajului și a cerșitoriei în Ardeal

O operă socială de mare importanță. Introducerea legii și efectele care se resimt. Progresul merge încet. Instituțiile de asistență și ocrotirea socială vor lua o mai mare dezvoltare.

Ce ne declară d. dr. Titus Ionescu directorul general al asistenței sociale.

Trebuie să spunem din capul locului că în Ardeal, pe tărâmul opereii de asistență și ocrotire socială, situația se prezintă cu mult mai bine ca în restul țării. Cu instituțiile sale existente, de asistență socială, Ardealul servește ca un adevărat inspirator la introducerea și crearea institutelor similare și în vechiul regat precum și în restul țării. În aceasta privință d. dr. Titus Ionescu actualul director general al asistenței sociale, ne-a declarat categoric, că pe anul 1926, după modelul din Ardeal, se vor crea și în vechiul regat patru centre pentru ocrotirea copiilor și a mamelor, institute care până în prezent sunt inexistente dincolo de Carpați.

Avem totuși satisfacția să recunoaștem că și din vechiul regat s'a introdus în Ardeal o lege bună și a început să se creeze institute menite să constituie o operă socială de mare importanță. E vorba de extinderea și aplicarea, aici, a unei legi pentru combaterea cerșitoriei și a vagabondajului, operă de ocrotire socială care până acum nu există în Ardeal.

Rezultate în îmbucurătoare

Trebuie se facem însă o observație. Extinderea și aplicarea aceștii noi legi se face cu prea mare încetineală. După aproape doi ani, combaterea vagabondajului și cerșitoriei nu se exercită de cât în câteva orașe mai mari: Clujul, Oradea-Mare, Arad, Brașov. Explicația acestui lucru se pune, pe deoparte, pe seama greutăților bugetare iar pe de altă parte se învoca că lipsă de concurs efectiv din partea organelor administrative locale, care au desigur un mare rol și mai ales o mare datorie în această chestiune.

În orașele însă în care legea s'a introdus, rezultatele care au putut fi constatate de toată lumea sunt cu adevărat îmbucurătoare. Dacă luăm Clujul ca exemplu avem satisfacția să arătăm că dela aplicarea noii legi, a dispărut complet aspectul acela trist și degradator ce-l dădeau nenumărații cerșitori care te întâmpină cu mâinile întinse, la toate colțurile străzilor, implorându-ți stăruitor mila.

Ca și în alte părți cu prilejul strângerei și ținerii cerșitorilor s'au putut constata lucruri surprinzătoare care indicau că din cerșitorie unii și-au făcut o adevărată și rentabilă „profesiune”. Așa, un infirm fără picioare, purtat în spinare de o femeie tânără, își exercită profesiunea voiajând dintr'un oraș în altul, acoperind cheltuielile inerente unui voiajor, care și plătește călătoriile în intern, confortul unei camere la hotel, și masă într'un restaurant „potrivit”. Acest profesionist reusise să pună ceva deoparte.

Datoria publicului

Rezultatele îmbucurătoare ce se resimt, acolo unde pe calea legii a început să se exercite combaterea cerșitoriei și vagabondajului, indică cu atât mai mult importanța acestei mari opere sociale. Și dacă organele oficiale administrative au, pentru desăvârșirea acestei opere, un rol precumpănitor, paralel cu acestea, publicul are marea datorie să fie larg înțelegător, contribuind în chip efectiv la înfăptuirea unei opere atât de umanitare și civilizatoare. Obolul dat institutelor de asistență este singurul mijloc sigur de a veni în ajutorul nenorociților care, numai astfel pot fi strânși depe drumuri și puși la adăpost. Acei care se lăsa impresionați de scânceala miloagă la ușa bisericilor și la colțul străzilor nu fac un bine propriu zis celor miluiți și comit un rău societății. Din nefericire, știm, aceasta largă înțelegere încă nu a pătruns deajuns în masele publice.

Declarațiile directorului general al asistenței

După constatări și afacerile făcute mai sus de noi, înțelegem să redăm aici și importanțele declarațiilor ce ne-a făcut d. dr. Titus Ionescu actualul director general al asistenței, cu privire la modul cum înțelege d-sa, să desăvârșască opera de asistență în Ardeal.

Trebuie să notăm că d. dr. Titus Ionescu care a fost directorul regional al ministerului sănătății publice și al ocrotirilor în Ardeal, a avut prilejul să cunoască de aproape situațiunea de aici și să pătrundă nevoile de care suferă această regiune.

Iată ce ne spune d-sa.

»— De cum am venit la conducerea acestei instituții, am înțeles să dau cea mai mare atențiune Ar-

dealului, a cărui nevoi am putut să le constat în mod pipăit și să-mi dau seamă de ceia ce trebuie făcut. Prin cea mai mare stăruință pentru extinderea și aplicarea legii de combatere a vagabondajului în întreg Ardealul, pentru că alături cu foarte multe lucruri bune pe acest tărâm care se găsec acolo înfăptuirea acestei opere sociale este și o chestiune care condiționează prestigiul și nivelul de civilizație al regiunii de peste Carpați. Actualmente lucrăm cu stăruință la înființarea, în toate centrele, a biurourilor de triaj și a coloniilor de muncă. Zilele acestea voi înființa la Soporul de Câmpie din județul Cojocna o colonie de muncă care se deservească întreg Ardealul.»

În alt ordin de idei, directorul general al asistenței ne spune următoarele;

»Vă mai asigur, — zice d-sa, — că eu nu înțeleg, să lucrez din biuro, și să dau ordine. Înțeleg să consult și să chem la colaborare toate elementele locale, care sunt în măsură să cunoască lucrurile de aproape și să ne punem împreună în concordanță, pentru a aviza și a da soluțiile cele mai potrivite față cu cerințele deosebite ale regiunii. În acest scop, înainte de formarea bugetului pe 1926, voi invita la o conferință pe toți șefii institutelor de ocrotire din Ardeal pentru a consulta și lua hotărâri împreună, și în armonie depline cu cererile de satisfacere a nevoilor.

»Fața de aceste declarațiuni categorice, noi, cași în alte rânduri, nu putem de cât să ne manifestăm încrederea pe care o avem în dl. dr. Titus Ionescu, pe care îl știm din Ardeal plin de însuflețire și hoărât la lucru.

C. Humureanu

Cum se vor achita pe viitor titlurile de Stat și cupoanele exigibile

— Instrucțiunile ministerului de finanțe —

În legătură cu marile fraude descoperite la ministerul de finanțe despre cari vorbim în altă parte a ziarului, s'a trimis administrațiilor financiare următorul ordin circular.

În urma greșitei achitări la Administrația financiară a Capitalei, de cupoane și titluri ieșite la sorți, și furate din depozitul ministerului de finanțe, fără ca să fi cerut dovada proprietății și actul de identitate, vă invităm să dați dispozițiuni severe, ca să se observe cu cea mai mare scrupulozitate următoarele norme la achitarea titlurilor ieșite la sorți și a cupoanelor scăzute:

Plata titlurilor ieșite la sorți

Dacă titlul aparține emisiunilor cuprinse între anii 1889 și 1913, inclusiv, detentorul trebuie să prezinte, borderoul comisiei de stampilare și să justifice identitatea cu acte legale examinate minușios și cu chitanța de plata impozitelor. Toate titlurile, aparținând împrumuturilor emise de la 1889 la 1913 au fost stampilate și fiecărui proprietar, în schimbul borderoului cu care și-a justificat proprietatea înaintea comisiei, i s'a emis un borderou de comisia de stampilare, fără de care

plata unui titlu ieși la sorți nu se poate face.

Pe verso borderoului de stampilare se va face mențiune de numărul titlului ieșit la sorți și data când s'a achitat, iar funcționarul care a făcut verificarea să semneze clar și să pue stampila administrației.

Pe borderoul de achitare ce însoțește titlul care trebuie plătit, funcționarul care verifică, trebuie să observe ca semnătura să fie clară, adresa exactă și în plus să se facă mențiunea că în justificarea proprietății a prezentat borderoul comisiei de stampilare..., în justificarea identității a prezentat actul legal... în justificarea plății impozitelor chitanța No... și că titlul n'a fost opozat. Pot face excepție băncile sub semnătura directorului sau a celor împuterniciți, în adresa cu care se cere plăți precum și persoanele cunoscute de dv. ca solvabile și răspunșătoare direct, în caz de nereguli.

Plata titlurilor din emisiunile 1916, 1919 și 1920

Pentru titlurile aparținând emisiunilor 5 la sută din 1916, 5 la sută din 1919 și 5 la sută din 1920 detentorul trebuie să prezinte borderoul de emisiune, dacă titlurile ce se posedă le-a avut dela subscriere, sau borderoul Băncii sau al Agentului de schimb, prevăzută cu timbrele legale, dacă au fost dobândite prin cumpărare, — iar dacă le-a avut prin moștenire sau donație actul în virtutea căruia le deține. În plus, trebuie să justifice identitatea cu actele legale.

Mențiunile prevăzute mai sus se vor face și la aceste titluri atât pe borderoul de proprietate cât și pe borderoul cu care se prezintă spre achitare. Aceleași excepțiuni de mai sus.

Plata cupoanelor ajunse la scadența

Dacă aparțin împrumuturilor emise între anii 1889—1913, detentorii trebuie să facă dovada proprietății cu borderoul comisiei de stampilare, actul de identitate și chitanța de plata impozitelor, iar pentru cele ce aparțin emisiunilor 5 la sută 1916, 5 la sută 1919, 5 la sută 1920 și 5 la sută 1922 de împrumuturi amortibile trebuie să prezinte borderoul de emisiune dacă le-a avut dela subscriere sau borderoul băncii ori agentului de schimb prevăzută cu timbrele legale, dacă le-a dobândit prin cumpărare. În plus, să justifice identitatea cu actele legale.

În ce privește renta perpetuă 5 la sută 1922, împrumuturi, având în vedere că este liberată numai instituțiilor de stat ca: județ, comună și biserică și nefiind transmisible încasarea cupoanelor nu se poate face decât de către împuterniciți i acestor instituții, făcându-se mențiune pe borderoul de achitare de actul de împuternicire (delegația ce a avut). Deasemenea vi se pune în vedere ca să atrageți atenția casierilor plători, că titlurile rentei de împrumuturi 5 la sută din 1922, amortibile, sunt numerotate cu tuș negru, pe când titlurile rentei 5 la sută din 1922, perpetuă de împrumuturi sunt numerotate cu tuș roșu.

Citiți Ardealul

Ciorapii SĂNDOR sunt cei mai buni! CLUJ, Piața Unirii 9

Guvernul liberal și politica grâului

Nu se știe nimic precis asupra recoltei. Taxele de export. Vom putea să exportăm grâu? Situația pe piața internațională

Am arătat într'unul din numerele trecute ale „Ardealul”-lui, că guvernul d-lui I. Brătianu, fie din pricina lipsei sale de sinceritate, fie din pricina unei necunoașteri a situației noastre agricole, s'a încurcat în tot felul de măsuri pripite privitoare la exportul grâului.

De trei ori s'au schimbat dispozițiile Consiliului de miniștri, scăzându-se taxa de export dela 70 mii lei vagonul la 45 mii lei, și acum mai în urmă, la 30 mii lei. Această ultimă hotărâre, împreună cu o așa zisă libertate a exportului de grâu, a fost luată în urma unei categorice intervenții a d-lui Tancred Constantinescu, ministrul industriei și comerțului, care a afirmat după statisticile alcătuite la departamentul său, că România va fi în stare să exporte anul acesta 60 mii vagoane cereale, satisfăcând cu prisosință și nevoile interne.

Vom vedea mai departe cât e de sinceră această declarație ministerială, atât de liniștitoare? Deocamdată e de ajuns dacă vom spune, că guvernul nu se găsește încă în posesia unor date sigure, care să arate, măcar cu aproximație, pe ce producție agricolă ne putem bizui. Facem această afirmație, deoarece știm, că datele statistice ale diferitelor departamente nu se potrivesc; sunt deosebiri de 40—50 la sută dela unele la altele. . . . Astfel, ministerul de Domenii, prin consilierii agricoli, dă o cifră; ministerul de Interne, prin prefectii de județe, oferă alta, iar d. Tancred Constantinescu, prin ce mijloace de investigație nu se știe, ne pune la dispoziție o a treia. Nu mai e nevoie să adăugăm, că cea mai optimistă e aceasta din urmă.

Necunoscând adevărata stare de lucruri din țară, acum când grâul s'a secerat aproape pretutindeni și neavând prin urmare, elementele de judecată necesare, guvernul a oscilat între diferite hotărâri, oprindu-se la aceea, care i se pare că lasă exportul liber, asigurând și aprovizionarea țării. La început, când știrile despre nouă recoltă erau foarte rele și amatorii de zvonuri alarmante agitau pe dinaintea ochilor noștri spectrul foametei viitoare, d. Vintilă Brătianu, care rămâne orice s'ar zice, dictatorul economic al partidului liberal, impuse o taxă de export de 70.000 lei la vagonul de grâu. Aceasta era, evident, o prohibire deghizată a exportului, care nu reușise să înșele pe nimeni. Producătorii români nu puteau să obțină nicăeri, pe piața mondială, un preț atât de urcat, încât din prisosul asupra prețului intern să se acopere susnumita taxă. Prin urmare în asemenea condiții niciun bob de grâu n'ar fi părăsit țara. Păgubeam, ce e drept, din punct de vedere al economiei naționale, dar nu riscam să exportăm tocmai strictul necesar hranei noastre zilnice. Era o măsură dictată de prevedere. Dar, pentru că să nu se mărturisească fără înconjur, că recolta a fost slabă, că n'avem disponibil pentru export și că închidem granițele pentru grâu, ca să avem ce mânca la iarnă? . . .

De ce? Pentru că nimic nu era încă sigur; pentru că mai existau speranțe, că recolta va fi salvată. Deci, d. ministru al industriei și co-

merțului profește acum un export de 60 mii vagoane cereale.

Ce să credem din această profeție. Până una-alta nimic, și iată pentru ce.

Informațiile care ne vin din străinătate arată destul de limpede, că nici noua taxă de 30 mii lei pe vagon nu va înlesni desfacerea grâului românesc peste graniță. Dimpotrivă. Pe piața europeană au început să sosească numeroase oferte de grâu din Ungaria, Serbia și chiar Rusia, — fără a mai vorbi de recolta Argentinei, care se anunță îmbelșugată, — și prețurile de oferta variază între 120—150 mii lei, predat la destinație. Ceeace însemnează, fără multă vorbă, că taxa de export de 30 lei, plus cheltuielile de încărcare, de transport și altele, face imposibilă o concurență a grâului românesc pe piața internațională.

Dacă guvernul d-lui I. Brătianu n'a urmărit, nici de data aceasta, decât o prohibire a exportului de grâu, atunci, fără îndoială și-a ajuns scopul. Căci, mulțumită taxelor la care a fost impus, grâul românesc devine cel mai scump grâu din toată Europa. Nu trebuie să mai întrebăm, dacă va găsi cumpărători . . .

Să ne întrebăm însă: ce urmărește guvernul cu această prohibire indirectă? E teamă să nu rămânem fără pâine? S'o mărturisească limpede, ca să nu ne mai facem nici-o iluzie. Nu se îndură să renunțe la venitul pe care-l are statul de pe urma taxelor de export? Rău face, căci în condițiile date, neexportându-se nimic nu se va încasa nimic.

Suntem, deci din nou, în fața concepțiunii caracteristice a d-lui Vintilă Brătianu, care își închipuie că mântuirea finanțelor țării stă într'un exces de fiscalitate. E o profundă eroare de care suferim cu toții, căci să fim bine înțeleși, nu impozitele urcate vor restabili echilibrul balanței răsturnate, ci o activare cât mai profundă a vieții economice. Exportul a 60 mii vagoane grâu ar aduce în țară devaloare străine în valoare de peste 4 miliarde lei aur.

Ne întrebăm, cât vor produce taxele de export asupra grâului, care nu se va exporta?

Vânzare totată

autorizată

cu prețul fabricii

LÖRINCZ și Tóth

Piața Unirei No. 8.

Articole de porțelanuri, sticlărie, geomantane, poșete pentru doamne mai ieftine se găsesc la
 ::: „PARISIEN” :::

O îndoită faptă rea

Rezultatele examenelor de bacalaureat și un anumit fel de a le discuta

În numărul trecut ni-am spus cuvântul despre rezultatele examenelor de bacalaureat. Comisiunile examinatorii n'au înțeles nici împrejurările și nici rostul lor față de aceste împrejurări, iar rezultatele au fost dezastruoase. E în acest fapt o mare greșială. Numeroase elemente românești, apte să devină și elemente de cultură, au fost îndreptățite dela această.

Întăile examene de bacalaureat puteau fi mai puțin aspre. Triajul, pe care instituirea acestor examene îl urmărește, trebuie să se facă progresiv, pentru a nu lăsa goluri simțitoare în producția anuală de titrați ai universităților. Ori, excesiva severitate a comisiunilor de examinare din acest an se va simți mult peste 3—4 ani, când universitățile vor da cu 80 la sută mai puțini absolvenți și când pentru a împlini lipsurile vieții noastre publice, vom fi iarăși nevoiți a face uz de elementele cărora astăzi li se închid porțile universităților.

Și într'această constă marea greșială săvârșită de comisiunile de examinare la bacalaureat din acest an. Intențiunea legiuitorului a fost luată în abstracto. Profesorii din comisiuni nu s'au gândit decât la cercetarea materiilor de examen, aplicând excesiv o măsurătoare îngustă cunoștințelor elementare și generale cu cari se prezentau elevii. Admițând că examinatorii au avut dreptate, constatând insuficiența de pregătire a elevilor, să dea note de trecere numai unui procent de 20—30 la sută din cei înfățișați la examene, am vrea însă să ni se spună în deplină conștiință pentru câte cazuri respinse s'a ținut socoteala de judecata proprie a elevilor. De puterea lor de utilizare a cunoștințelor căpătate în vederea abordării unor studii superioare de specialitate?

Desigur că nu ni se va putea răspunde, pentru că este inadmisibil ca numai 20 la sută din absolvenții liceelor noastre să fie apți de a face studii universitare, oricât de slab pregătiți s'ar zice că sunt ceilalți 80 la sută.

* *

Repetăm, s'a săvârșit o greșială, care ar putea fi reparată cu o nouă sesiune în toamnă pentru elementele respinse. Dar de aici până la a face acuzări de natură politică, precum face un confrate local este o și mai mare greșială. Chestiunea poate fi discutată cu obiectivitate din multe puncte de vedere. Este însă cu totul lipsit de sens să aducă ministrului școalelor acuzația că prin instituirea examenelor de bacalaureat, n'a urmărit decât îndepărtarea tinerelor elemente românești din Ardeal din universități, pentru a favoriza creșterea contingentului de titrați regățeni ai universităților.

Partidul liberal are destule păcate unde poate fi atacat cu succes. De ce atunci să se facă obiect de dispută politică o chestiune care n'are nimic a face cu politica? Este oare de crezut că un ministru — oricare ar fi el — își poate permite să dea ordine profesorilor examinatori, în cari să exprime preferințe regionale? Este oare admisibil ca după o unire atât de îndelung dorită să se găsească un ministru român care să pună la index întreg tineretul românesc al unei provincii?

Ce interes ar avea partidul liberal ca tinerii ardelenii să rămână fără titluri univeritare? E sigur că elevii regățeni, favorizați precum se zice la examenele de bacalaureat din acest an, vor fi numai decât liberali, iar ardelenii nu? E oare mai simpativ partidul liberal în vechiul regat decât în Ardeal, după acești patru ani de orori parlamentare și abuzuri administrative?

Hotărât nu! Acuzația adusă dlui ministru Angelescu, pe care nu noi îl vom apăra, nu se poate ține pe picioare. Ea s'a născut dintr'o greșit înțelegere adversitate politică și nu dlui Angelescu poate să strice mai întâi, ci bunei armonii sufletești, care trebuie să domnească între fiii tuturor provinciilor românești unite pentru întărirea acestei uniri.

Așa dar, rău au făcut și profesorii cari au examinat cu prea mare severitate la examenele de bacalaureat, dar rău fac și acei ce discutând rezultatele examenelor nu se gândesc că sapă inutil și nedrept o prăpastie, care greu se va putea astupa, între Ardeal și vechiul regat.

Z.

Indatoririle Camerelor de Comerț și Industrie străine

Prin noua lege de reorganizare a Camerelor de Comerț și Industrie, s'au impus anume formalități Camerelor de comerț și industrie străine ca să-și reguleze poziția.

Ministerul de industrie și comerț publică următoarea circulară ce le privește:

„În conformitate cu art. 51 din legea pentru reorganizarea Camerelor de comerț și industrie, promulgată prin Monitorul Oficial No. 1022 din 12 Mai 1925. Camerele de comerț și de industrie străine și mixte, în ființă în țară, sunt obligate ca în termen de trei luni dela promulgarea acestei legi să-și reguleze pozițiunea potrivit dispozițiilor ei.

Termenul expiră la 12 August 1925 și cum până acum numitele nu au îndeplinit formele legale de funcționare li se pune în vedere și pe această cale să ceară guvernului român, prin ministerul industriei și comerțului, autorizațiune de funcționare, fără de care nu pot avea ființă.

Cererea va fi însoțită de:

- a) Statutele Camerei, în forma lor definitivă;
- b) Lista membrilor ce compun Camera și comitetul ei, cu arătarea profesunii și domiciliul fiecăruia;
- c) O declarație a guvernului țării ai cărei supuși străini intră în compunerea Camerei că acolo se observă reciprocitatea pentru Camerele de comerț și de industrie de acelaș fel.

PANTALONI DE TENNIS, SACCO LÜSTER, HAINE DE PÂNZA LA

M. NEUMANN CLUJ, PIAȚA UNIREI NO. 14.

Spre legiferarea Vadului Comercial

In Franța s'a legiferat; d. Mârzescu nu mai poate refuza

Este îndestul de cunoscută lupta dusă de către organizațiile noastre negustorești, în special de Sfatul Negustoresc, pentru legiferarea Vadului Comercial. Această importanță chestiune economică, susținută cu multă pricepere și energie de cei mai distinși negustori din țară, a fost încă tratată de actualul guvern cu o ușurință revoltătoare. După vagi promisiuni și tergiversări condamnabile, după ce comerțanții au fost purtați dela ministerul de justiție la ministerul de industrie și comerț, fără să obțină niciun rezultat, d. G. Mârzescu, strâns cu ușa a trebuit să declare categoric în cele din urmă, că d-sa nu este de părere să se legifereze Vadul Comercial, **pentru că el n'a fost legiferat în nici-o țară.**

Astfel această importantă chestiune a rămas nerezolvată. D. ministru al justiției s'a declarat incapabil să-i înțeleagă rostul și utilitatea, atâta vreme cât niciun exemplu din străinătate nu i-o explica.

Dar iată că n'au trecut decât câteva luni dela răspunsul dat de d. Mârzescu comerțanților și mai întâi Camera franceză vota legea proprietății comerciale, iar acum și Senatul a adoptat-o. Ori această lege franceză a proprietății comerciale nu este altceva decât legea Vadului comercial, așa cum s'a carut de către comerțanții la noi.

Ce cuprinde această lege? La bază, dreptul de preferință a vechiului chirieș asupra localului unde își exercită comerțul sau industria. Locatarul comerțan sau industriaș trebuie apărat de riscul unei schimbări silite a localului. Riscul acesta foarte limitat odinioară a devenit considerabil, de când există criza de localuri.

Un imobil cu destinație comercială și industrială, este o proprietate de raport și nu destinată locuirii. Așa dar, din moment ce se asigură proprietarului un venit echitabil, el trebuie să fie satisfăcut. De aci se ivește pentru proprietar obligațiunea de a reînchiria localul la preț egal de preferință vechiului locatar decât oricărui altuia.

Această obligațiune fiind admisă, ea trebuie să aibă ca sancțiune o indemnizație.

Indemnizația va putea avea trei forme. Ea va fi o indemnizație de evacuare, în caz de refuz fără motiv; o indemnizație de îmbogățire, când proprietarul ar fi voit să-și însușească clientela chirieșului, exercitând un comerț similar în localul din care acesta a fost evacuat; în fine, o indemnizație de plus-valoare, când locatarul ar fi adus îmbunătățiri imobilului închiriat.

Instanțele de judecată sunt de trei grade. In primul rând încercarea de conciliere în fața președintelui tribunalului. apoi recursul la arbitri, și dacă arbitrajul nu dă rezultate, părțile se prezintă înaintea tribunalului.

Arbitrii vor avea să fixeze chiria noului contract. Intre marea proprietate și oferta chirieșului, ei vor avea sarcina să aducă o înțelegere, ținând seama de împrejurările de fapt, de situația imobilului, de cartierul unde se află magazinul, de situația economică a orașului.

Deasemenea ei vor avea să aprecieze dacă ofertele celor ce expiră să închirieze localul sunt sincere și reale, și dacă acești aspiranți nu sunt persoane interpușe.

In acest caz, proprietarul va trebui să plătească vechiului chirieș o indemnizație de evacuare, care va reprezenta beneficiul declarat fiscului pe trei ani în urmă de vechiul locatar.

Așa dar, dacă la expirarea contractului, proprietarul va primi o ofertă mai avantajoasă, vechiul chirieș dacă va voi prelungirea închirierii va avea să plătească prețul propus în mod sincer și real de terțul ofertant.

Aproape aceleași erau și cererile negustorilor noștri. Și dacă atunci d. Mârzescu nu li-a înțeles, acum când are exemplul legii franceze, nu mai are niciun cuvânt să refuze legiferarea vadului comercial. Lupta trebuie deci reluată.

Dr. V. B.

Un mare depozit de mărfuri la Cluj

„Banca Centrala” din localitate în ajutorul comerțanților.

Fața de criza de numerar, care a îngreuiat atât de mult în ultimul timp operațiunile comerciale și în Cluj ca și în alte centre din restul țării, Banca Centrala din localitate sa găsit o modelitate fericită prin care să vie în ajutorul comerțanților.

Se știe că aceștia din urmă, din cauză că nu pot scoate la timp mărfurile cele sosesc, neavând capital disponibil pentru achitarea taxelor, sunt nevoiți să folosească în plus taxe enomice de magazinaj.

Printro inițiativa fericită „Banca Centrala” din Cluj a descoperit mijlocul să scape negustorimea de aceste pierderi și indirect să contribuie la eftenirea mărfurilor, care în cazurile de mai sus, este evident, va trebuie să revie cu prețuri mai urcate pe piața.

„Banca Centrala” a clădit un mare depozit pe care zilele trecute la pus la dispoziția negustorilor, și în care inmagazinează, preluându-le dela gară, mărfurile negustorilor care se găesc în imposibilitate de ale scoate de îndată ce au sosit.

In felul acesta Banca Centrala, acorda negustorilor imediat și la cerere, credite în condițiuni cu mult mai ușoare, față de taxele pe care aceștia din urmă sunt obligați să plătească pentru magazinaj la C.F.R.

Inovațiunea Băncei Centrale a fost primită cu mare satisfacțiune, de toată lumea comercială din Cluj.

C. H.

Prospect

Industria și comerțul sunt cele două ramuri de activitate economică, pe care noi românii, până în prezent nu le-am îmbrățișat în măsura cuvenită. Veacuri dearându, cât ținuturile noastre a fost sub stăpâniri streine, bogățiile pământului și fructul muncii, a poporului nostru au fost exploatate de alții.

Industria și comerțanții români formează cea clasă socială, fără de care recucerirea și stăpânirea vieții economice nu se poate înfăptui. Ei îi revine rolul important de românizare a orașelor noastre. Tinerele elemente românești din viața industrială-comercială trebuiesc sprijinite de toți cei chemați, ca să se poată forma indispensabila pătură socială independentă, care a avut întotdeauna un rol determinant în viața tuturilor popoarelor.

Pătrunși de această convingere, subsemnații fondatori am hotărât să înființăm o instituțiune de bancă sub numirea de »INDUSTRIAȘUL« bancă comercială-industrială societate anonimă cu sediul principal în Arad, care să aibă menirea: sprijinirea și finanțarea cu credite efitne a industriașilor și comerțanților români din Arad și împrejurime.

Pentruca acțiunea noastră să aibă succesul dorit, apelăm la prețiosul concurs al întregului popor românesc, care a înțeles și sprijinit întotdeauna mișcările îndreptate spre binele Patriei.

Acționarii, membrii consiliului de administrație, cenzorii și funcționarii societății anonime vor putea fi numai cetățeni români de origine română.

Capitalul social al societății se compune din Lei 5.000.000, adică cinci milioane împărțit în 10.000 acțiuni nominative, în valoare nominală de câte 500 (cincisute) Lei fiecare acțiune.

Termenul de subscripțiune al acțiunilor se încheie la 1 August 1925.

Acțiunile se pot semna la banca »Victoria« s. a. în Arad, Bulevardul Regele Ferdinand, urmând a se vărsa: 1. Lei 200, adică două sute Lei plus 25, adică douăzeci și cinci Lei spese de emisiune și fondare odată cu semnarea acțiunilor. 2. Până la 1. Octombrie 1925 Lei 150, adică unasută-cincizeci. 3. Până la data de 1 Decembrie 1925 restul de Lei 150, adică unasutăcincizeci Lei.

Fondatorii își rezervă dreptul de a numi membrii Consiliului de Administrație pe primii trei ani dela fondare.

Adunare de constituire va avea loc la 9 August 1925. orele 10 a. m. în Arad în sala primăriei Orașului, la care se invită prin prezenta onorați acționari.

Ordinea de zi a adunării de constituire este următoarea:

1. Deschiderea adunării generale de constituire, alegerea președintelui adunării generale și alor doi verificatori.
2. Constatarea asigurării capitalului social, potrivit punctului 2 Art. 154. C. Com. Trans.
3. Luarea hotărârii relativ la înființarea societății anonime.
4. Votarea statutelor.
5. Comunicarea numelor membrilor a Consiliului de administrație numiți de fondatori pe primii trei ani dela fondare și alegerea cenzorilor.
6. Descărcarea fondatorilor.

Potrivit Art. 155 din C. Com. Trans. adunarea generală de constituire va avea capacitatea de a lucra numai atunci, dacă vor fi prezenți — în persoană sau prin mandatar, cel puțin 7 acționari, cari reprezintă o pătrime din totalul acțiunilor.

Arad, la 14 Maiu 1925.

Maxim I. Vulcu, Ștefan L. Feier, Iosif Inciulescu (Lipova), Ioan Vulcu (Orăștie), Gheorghe Șumandan, Ioan Sfăt, Ștefan Coroban, Ioan Marian, Teodor Cioban, Iulian Luțai (Pecica), Jiga Herțiu, Savu Șevlici, Ioan Goicea, Petru Drecin, Teodor Cristea, Ioan Tincu, Gheorghe Marița, Ștefan Curticean industriași. — Cornel Burza, Palcu Lazar (Pâncota), Panaitescu Titus Vifor (București), Ioan Filimon, Victor Boșniac, Ștefan Marchi, Terențius Mera, Valeriu Șandor, Halic Petru, Marcu Bota, Ioan Pîntea, Zenovie Boștinar comerțanți. Ilie Pap, director de bancă, »Victoria« Institut de Credit și Economii S. Anon. (Arad), Axente Secula, proprietar.

Două comunicate ale ministerului muncii în chestia revizuirii situației salariaților străini

Ministerul muncii aduce la cunoștința generală că prin dispozițiunea ce a luat de acord cu ministerul de interne și ministerul industriei de a proceda la revizuirea tuturor salariaților străini din întreagă țară a făcut-o pentru a remedia o eventuală criză de lucru și pentru a asigura stabilitatea salariaților străini aflători în țară.

De altfel din publicațiunile făcute în întreaga presă dela data de 10—30 Mai a. c. rezultă și felul de procedare al comisiunilor mixte de revizuire instituite în acest scop, precum și normele după care urmau să lucreze aceste comisiuni.

Cu acest sistem și salariații străini din țară vor avea o situație clară. Vor avea avize de prelungire a bitetelor de liberă petrecere acordate la răstimpuri lungi și termene fixe remediindu-se sistemul practizat până acum de a se accorda viză din 3 în 3 luni sistem care a făcut obiectul numeroaselor plângeri ce ni s'au adresat.

Toți salariații străini cari se socotesc a fi nedreptățiți prin rezoluțiile comisiunilor de revizuire au dreptul de apel la comisiunea migrațiunilor de pe lângă ministerul muncii.

Nu poate fi vorba deci în nici un caz de expulzarea străinilor din țară și nici de luarea de măsuri vexatorii sau jignitoare contra lor.

Stricta aplicare a repausului duminical

Ministerul muncii ne trimite următorul comunicat:

Ministerul muncii, cooperației și asigurărilor sociale, aduce la cunoștința celor interesați că nici o derogare dela dispozițiile legi repausului duminical nu se poate admite și orice intervenție în această privință este de prisos, ministerul fiind hotărât a aplica legea cu toată severitatea.

In ce privește orarul săptămânal stabilit pentru întreaga țară, de asemenea nu se va admite nici o schimbare până la 1 Octombrie a. c., ministerul rezervându-și dreptul a-l modifica numai pe regiuni în baza art. 7 decizia ministerială și art. 22 și 23 din legea repausului duminical.

Fii atent!

magazinul nostru de manufactură și modă de dame lichidează total

Lörincz și Tóth

Cluj, Piața Unirei No. 8.

O bancă de 84 ani „Sparkassa“ din Sibiu își dublează capitalul

Un eveniment de o deosebită importanță în lumea financiară minoritară este, fără îndoială, mărirea capitalului social al băncii »Cassa generală de economii« din Sibiu. »Hermanstädter Allgemeine Sparkassa.)

Această instituție bancară n'a avut o existență banală. Inițiată la anul 1841, — acum optzeci și patru de ani, — cercul ei de activitate s'a lărgit tot mai mult, pe temelii din ce în ce mai sigure, înțreținând legături tot mai strânse cu cercurile economice săsești. Astăzi, »Sparkassa« din Sibiu are rădăcini adânci în mijlocul șasilor din întreg Ardealul, proprietatea ei sigură e o frumoasă pildă de sănătate pentru întreaga noastră viață financiară. Dealtfel, la conducerea băncii se găesc, în frunte cu d. dr. Adolf Schulleri, senator și vicar episcopesc al Sibiului, cele mai de seamă personalități politice, comerciale și industriale săsești. Numele cunoscute ale unor oameni ca d. d. Hans Otto Roth, Carl Albrecht, Ickeli, Wilhelm Göllner, I. Fronino etc. etc. sunt, nu numai o garanție de pricepere și seriozitate, dar o dovadă suficientă că banca reprezintă o forță economică de prima ordine a poporului sas.

»Cassa generală de economii« din Sibiu a înregistrat în cursul anului 1924, depuneri în valoare de peste 140 milioane lei a ridicat fondul său de rezervă la peste 11 milioane lei dând un profit net de 5 milioane, adică un dividend de 12 la sută. Acum »Casa de economii« a lansat prospecte pentru ridicarea capitalului dela 25 la 50 milioane. Primul vărsământ de 15 milioane la această a cincea emisiune de acții a și fost vărsat el figurează chiar în bilanțul anului trecut, dar nu va lua parte la dividende decât dela 1 Ianuarie 1915.

Din partea noastră, n'avem nici un motiv să nu felicităm acest vechi și solid institut de credit al șasilor pentru vigoarea și înflorirea de care dă dovadă.

Primiți numeroase întâmpinări din partea mai multor producători de lemne, cu privire la o evidentă nedreptate ce li se face cu prilejul transporturilor. Iată despre ce e vorba. Șefii de gară din cuprinsul regiunii Arad încasează o taxă de 2 lei 50 bani de kilometru la transporturile de lemne, nu numai la vagoanele cerute nominal dela căile ferate maghiare, ci și la cota de vagoane dată de cfr. deși ordonanța în vigoare spune clar, că taxa cu pricina nu se socotește decât pentru prima categorie de vagoane, nu și pentru a doua.

Atragem atențiunea celor în drept asupra acestui abuz, de pe urma căruia industriile forestiere sunt păgubite cu sume foarte importante. Sunt destul de anevoioase condițiile actuale ale exportului de lemne; nu există nici un interes ca acesta să fie îngreunat și prin aplicarea unor taxe nelegale.

Plicuri eficiente furni-
zează numai
B O R O S

Reg. Ferdinand 2. — Telefon 10-83

PIAȚA ECONOMICĂ ȘI FINANCIARĂ

Cereale

Grâu: 13
Porumb: 7
Orz: 9
Ovăs: 8:50

Manufactură și Textile

Zefir m. lei 30—180
Batist m. lei 30—60.
Mălasă m. lei 480—1200.
Pânză m. lei 28—70.
Ciorapi de bumbac lei 20.
Ciorapi de ață lei 70—80.
Ciorapi de fild-cos lei 85—150.
Mănuși de ață lei 30—80.

Pielărie

Talpa I-a lei 145
Talpa II-a lei 130—135.
Crupe I-a lei 195—210.
Crupe II-a lei 185—190.
Gatur 98—110.
Porle 90—110.
Porle englez 155—160.
Box negru I-a 80—90.
Box negru II-a 60—70.
Box colac I-a 110—120.
Box colac II-a 70—90.
Chevreaux 70—100.

Chimicale

Salicil 220—240.
Glicerină 120.
Formalin 70.
Naftalin 24—26.
Accid carbonic 68—72.
Chinină sulfurică 5000.
Stearină 75.
Parafină 48.
Ceresină 70—75.
Sare bismut 1200—1400.
Vaselină albă 75.
„ galbenă 45.
„ albă americană 110
„ galbenă americană 65.

Petrol și derivate

Prețurile au fost:

Țițeiul cotează 30.800—30.900 lei vagonul de Buștenari și Băicoiu ușor și 26.100—26.200 lei, cel de Moreni neparafinos.

Benzina ușoară e cerută la 10.80 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 10.90 lei kgr.

Benzina grea e cerută la 8.50 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 8.60 lei kgr.

Petrolul lampant este cerut la 2.70 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferit la 2.75 lei kgr.

Motorina este cerută la 2.00 lei lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 2.05 lei kgr.

Păcura este cerută la 1.70 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 1.75 kgr.

Uleiurile CFR. se găesc la 5.70 lei kgr. loco fabrică fără taxe.

Uleiul regal O cerut la 7.70 lei kgr. loco fabrică fără taxe, OO a 8.70 lei kgr. și cel OOO la 11.50 lei kgr. loco fabrică fără taxe.

Fierărie

Cositor lei 315.
Compoziție dela 10 la 80 la sută, conținut garantat de cositor lei 37—250.
Plumb lei 42.
Zinc lei 42—50.
Antimoniu lei 170.
Aramă lei 105—125.
Alamă lei dela 85—130.
Tablă neagră dela 05—14 mp. lei 19—12:50.
Tablă neagră de acoperiș dela Nr. 16—Nr. 22 lei 18—20.
Tablă galvanizată dela Nr. 18—Nr. 22 lei 29—31 pe kgr.
Tablă albă dela 90 livre la 216 lei 1400—3250.
Fer: în bare lei 10:75.
„ beton lei 11.
„ cornier lei 11.
„ balot 13.
Tevi de gaz: negre dela 22—270 lei.
Tevi galvanizate ca mai sus, cu 40 la sută adaus.

Spirtoase

Spirit engros 46—50 lei.
Vin 17—35 lei.

Coloniale

Cafea Rio 120.
„ Maragojip 240.
„ Salvador 185.
„ Portorico 195.
Orez Rangoon 23:50.
„ Japonez 29—30.
Cacao Corf. 72.
Lămâi per lada 1000
Ceai Moris 130, O. P. 220
Migdale 195—220.
Zahăr 27—30.
Pioer 76.
Scorțișoară 76.
Alune 185—195.

Furaje

Fân 200—220.
Lucernă 240.
Pae 80—100.

Vite

Vite 26.
Porci 42—46.
Vițel de lapte 26—32.
Vițel mânsat 20—22.

BURSA

Valutelor la Zürich
18 Iulie Inchidere.

Franci francezi	2430
Franci belgieni	2500 ¹ / ₂
Lire sterline	1887
Lire italiene	6122 ⁵ / ₈
Dolari	—
Reichsmark	122 ⁵ / ₈
Franci elvețieni	—
Coroane cehe	1525
Coroane ungare	72 ³ / ₈
Shillingi	—
Drahme	—
Dinari	905
Lire otomane	—
Zloti	—
Lei	265
Napoleoni	—
Mărca Pol.	98 ³ / ₈
Pesetas	—

Trăsuri de copii și baby
în engros și în detalii cum-
parați la „PARISIEN“
Cereți prospect! 3-12

Aviz!

Cu deosebită onoare
aducem la cuno-
ștința On. public, că
s'a deschis
în Calea Regele Fer-
dinand No. 70.

**Restaurantul și hala
de bere Dreher—
Haggenmacher**

sub patronajul firmei
Bognár și Szántó

unde zilnic se ser-
vește renumite
bere Haggenmacher,
păharul cu 10 lei (in-
clusive procentul chel-
nerilor), și cele mai ex-
celente

**vinuri ardelenesti. Bu-
cătărie de primul rang**

Cerem binevoitorul spri-
jin al Onoratului public
Cu perfectă stimă

D-na lui Iosif Roth
fost restauratorul găril

„CRISTAL“

Spălătorie și văpsitorie chimică

Cluj :-: Telefon 500.

Vopsește și curăță orice rufărie!!!

!!! Efectuează comenzi și prin poștă !!!

INFORMATII

— La 16 August a. c. la Făget (Transilvania) va avea loc fondarea societății „Pădurarilor” din România, sub presidenția d-lui inspector silvic M. P. Florescu, secretarul soc. „Progresul Silvic”.

— **Ministerul Comunicațiilor** având în vedere marele interes ce se arată față de expoziția de mobilier, expoziția agricolă și Târgul de Mostre din Arad a acordat întrebunțarea legitimațiilor cari îndreptătesc la călătoria cu reducere de 75 la sută pe CFR. cu începere dela 20 Iulie și până la 15 August a. c. Legitimațiile de Târg se găsesc la Camerele de Comerț și Industrie, Sfaturile Negustorești și Corporațiile de Industriași. Reducerea la călătorie se poate obține numai cu certificatul Târgului de mostre.

— **Persoanele și instituțiile** care au comandat sau au primit pentru desfacere bilete de ale Loteriei Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat sunt rugate pe această cale să înainteze imediat socoteliile la sediul Sindicatului, Piața Unirii, 9. (Palatul Bánffy) Cluj. Tragerea Loteriei va avea loc neapărat în ziua de 16 August 1925. Biletele neachitate până în ziua de 5 August nu vor participa la câștiguri.

— După comercializarea gazului metan și a pescăriilor statului, aflate în prezent în discuția consiliului superior de îndrumare și control, ministerul de industrie și comerț va propune comercializarea minelor de aur ale statului dela Baia-Mare, care până în prezent din cauza relei exploatare și a administrației, au dat regulat deficite anuale de câteva milioane lei. Actualmente ministerul de industrie lucrează la redactarea statutelor noii societăți ce se va constitui pe baza legii de comercializare. Propunerea de comercializare, însoțită de proiectul de statute, vor fi înaintate apoi direcțiunii consiliului de îndrumare.

— Ca să dea timp suficient tuturor întreprinderilor miniere românești de a se conforma dispozițiilor din legea minelor pentru obținerea concesiunilor miniere, ministerul de industrie și comerț împreună cu consiliul superior al minelor, a dat termen până în Septembrie societăților cu capital românesc, de a îndeplini toate formalitățile și condițiile legii.

Guvernul ține ca aceste

întreprinderi să se împărtaşească în cea mai largă măsură de dreptul de-a obține perimetri și numai în acest scop a amânat până în toamnă repartizarea lor.

— Banca Națională va pune în curând în executare planul de mărirea a actualului său local, pe care-l va înzestra și cu o uzină proprie, în care se vor imprima noile tipuri de bancnote ce vor înlocui pe celealte actualmente în circulație.

Lucrările vor dura cel mult doi ani, după care Banca Națională va putea să înceapă imprimarea noilor bancnote.

De altfel Banca dispunând încă de pe acum de o parte din utilajul necesar, a putut tipări ea însuși o parte din noile bilete de 500 lei, cari împreună cu stocul comandat la Banca Franței vor fi în puse în circulație la toamnă.

Rând pe rând vor fi preschimbate toate aciualele tipuri de bancnote emise de Banca Națională.

— D. ministru Tancred Constantinescu a declarat, că una din primele legi ce vor fi prezentate parlamentului în sesiunea de toamnă va fi aceea a autonomiei porturilor și a înființării de zone libere.

Proiectul inițial întocmit de comisiunea pentru studiul reorganizării porturilor a suferit importante modificări, în urma examinării lui recente de către d. ministru al industriei și comerțului.

După acest proiect va fi depus proiectul la standardizare cerealelor care de asemenea este întocmit.

— Anunțăm cu plăcere căsătoria religioasă a dlui Valeriu Bologna funcționar al fabricii de vagoane și mașini agricole „Krejer” din Sibiu cu dra Ileană Koós.

Festivitatea a avut loc Sâmbătă în 18 Iulie a. c. în catedrală gr. ort. din Sibiu. Nunii au fost Traian Chirilă directorul ziarului nostru împreună cu soția Renee Chirilă.

— În chestia uzinelor electrice Camera de Industrie și Comerț [din Cluj împreună cu „Ugir” Sfatul Negustoresc și Reuniunea Comercianților Industriașilor și Meseriașilor din Cluj, au ținut în 26 curent o adunare la care au hotărât unanim următoarele:

1. Să ceară orașului Cluj și Ministerului de Interne anularea deciziunii Nr. 8108—925 a orașului Cluj privitoare la majorarea tarifului curentului electric urmând a se rebonifica consumatorilor în cont-curent sumele percepute deja sub titlul de suprataxă (66 la sută).

2. Chelfuelile instalării celor 2 motoare Diesel să fie acoperite din beneficiul uzinelor așa cum prevăzuse orașul în contractul de arendare proiectat.

3. În ce privește utilizarea pe viitor a uzinelor și amplificarea lor, chestia aceasta să se ia dela

ordinea zilei, rezolvirea ei rămânând în competența Consiliului orașului care se va alege în baza legi pentru unificarea administrativă.

Adunarea a decis ca aceste hotărâri să fie comunicate îndată ministerului de interne și Primăriei orașului Cluj.

Memoriul Asociației Patronilor și Mari Industriași din Cluj, privitor la nouă lege pentru repausul duminical.

Filiala din Cluj a uniunii generale a Industriașilor din România a înaintat d-lui ministru al muncii în memoriu în care arătat amănunțit complicațiile la care dau loc deciziunile ministeriale privitoare la aplicarea legii pentru repausul duminical.

Fiind făcute fără studiile temeinice necesare la o bună aplicare a unei legi chemată să reglementeze chestiile variate și complicate ale orelor de muncă și repaus aceste deciziuni nu au fost proprii a soluționa în mod norocos chestiile rămase neprccizate în regulament.

Deciziunile amintite par a nu fi în conformitate nici cu dispozițiunile legii și regulamentului de aplicare a ei. Astfel regulamentul prevede reglementarea orelor de deschidere și închidere numai pentru întreprinderile comerciale. Cu toate acestea deciziunea ministerială din 4 Iulie a. c. obligă la închidere și birourile întreprinderilor industriale dela orele 13—15 și seara la ora 19 sau 20 neținând seamă că nu este cu puțință că la o întreprindere care lucrează cu echipe de muncitori cu rândul, concomitent să nu se găsească nici un funcționar în birou.

Atât din lege cât și din regulament reiese tendința de a da dispozițiunilor privitoare la oarele de repaus dela prânz un scop de ordin social. Această idee fundamentală lezează însă principiul unității timpului de lucru, deci un principiu social preponderant, atunci când nu face excepțiune cu întreprinderile cari lucrează după acest sistem obligându-le să închidă dele orele 13—15 și să se întoarcă astfel la munca împărțită.

În memoriu Asociația a cerut întocmirea unui ordin amănunțit și complet prin care să se înlătore contrazicerile de până acum și să se excludă astei din producția industrială perturbațiunile provocate de aceste contraziceri.

Cu pretul fabricii,

marfa ce o avem în mare cantitate și de prima calitate în depozit o desfacem pe lângă plată în numerar.

Lőrincz și Tóth
Cluj, Piața Unirii No. 8.

CAFEA

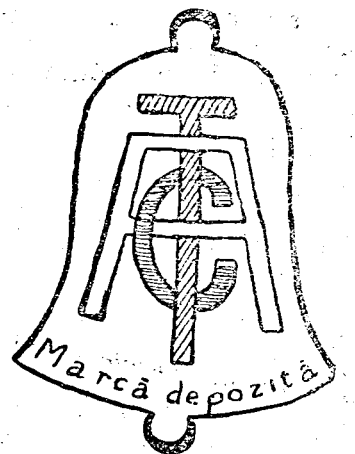
MEINL

zilnic

proaspăt prăjită

CLUJ

Piața Unirii, 15.

„TACĂMUL”
FABRICA DE OBIECTE DE ARGINT
CLUJ, STR. AVRAM IANCU No. 2.
FABRICA: Tacămuri, servicii de maeștri, obiecte de lux, etc. — Numai pentru revânzătorii. Telefon 482.
DAȚI ATENȚIE LA MARCA FABRICII !!!

Tablele de asbest METEOR

ale fabricii de eternit din Oșorhei, județul Bihor sunt cele mai durabile

Acoperământul nu are nevoie de îngrijire și reparare, e mai bun și mai ieftin ca cel de tinichea.

Se capătă la:
„FERARIA” S. A.
CLUJ, CALEA VICTORIEI No. 28.
Telefon 4—40, 3—47.

Citiți, abonați „LEMNUL”